

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА**

**Бр. 1003 – 729/9
Скопје, 20.11.2007 година**

**ДО
ДРЖАВНОТО ПРАВОБРАНИТЕЛСТВО
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

1. Предмет на овој Конечен извештај е извршената ревизија на финансиските извештаи на Државното правобранителство на Република Македонија¹ за 2006 година, кои се прикажани на страните 7 до 9.
2. Ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 на овој извештај е извршена согласно член 2 став 1 и 2 од Законот за државна ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 9 од Законот за државна ревизија.
3. Државниот завод за ревизија нема извршено ревизија на финансиските извештаи на Државното правобранителство на Република Македонија за 2005 година како година која и претходи на годината што е предмет на оваа ревизија.
4. Финансиските извештаи од точка 1 на овој извештај се одговорност на раководството на субјектот, застапувано од:
  - ✓ Зоја Лега Станојевска - Државен правобранител на Република Македонија до 17 септември 2006 година,
  - ✓ Оливера Китанова - Државен правобранител на Република Македонија од 18 октомври 2006 година.
5. Одговорност на ревизорите е да го издадат овој извештај, прикажан на страните 1 до 7, и да дадат мислење за финансиските извештаи од точка 1, засновано на извршената ревизија.
6. Ревизијата од точка 1 на овој извештај е планирана и извршена во периодот од 04.09. до 21.09. година, од страна на тим на Државниот завод за ревизија во состав.
7. Цел на ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 на овој извештај е да овозможи ревизорот да изрази мислење:

¹) Законот за Државното правобранителство е донесен во јули 2007 година. До тој период правната заштита на имотните права и интереси на Република Македонија се регулираше со Законот за Јавното правобранителство (Сл.весник на РМ 47/97).

- ✓ дали финансиските извештаи вистинито и објективно ја искажуваат финансиската положба и резултатот на финансиските активности во согласност со применетата законска регулатива;
- ✓ дали е остварено законско и наменско користење на средствата кои претставуваат државни расходи;

8. Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани на годишната сметка составена според важечките прописи во Република Македонија со извршени рекласификации поради добивање на појасна слика.

9. Ревизијата е извршена во согласност со стандардите за државна ревизија на Меѓународната организација на Врховни ревизорски институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани за примена во Република Македонија при вршењето на државната ревизија. Овие стандарди бараат ревизијата да се планира и подготви, со цел да се добие разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од значајни погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува испитувања на докази, проценување на користени сметководствени принципи, како и на важни проценки направени од страна на раководството на субјектот од точка 1 на овој извештај, давање општа оценка за презентацијата на финансиските извештаи и давање оценка за конкретни финансиски трансакции. Веруваме дека извршената ревизија ни обезбедува разумна основа за изразеното мислење.

10. Со ревизијата на финансиските извештаи за 2006 година, ревизорите на Државниот завод за ревизија го утврдија следното:

10.1. Примена на акти

10.1.1 За плаќање на комунални и телефонски трошоци на институциите со кои што делат заеднички простории и имаат заеднички трошоци не се склучени договори за квантифицирање на процентуално учество на Државното правобранителство во плаќањето на овие трошоци, поради што не е можно да се потврди вистинитоста и објективноста на искажаната трошоци. Отсуството на соодветен акт може да предизвика ненаменско користење на буџетските средства.

Препорака

Одговорното лице во Државното правобранителство на Република Македонија, да склучи договори со институциите со кои што делат заеднички простории и имаат заеднички трошоци, со точно утврдени критериумите кои ја одредуваат висината на трошокот. Истовремено, да се побара кон докуменацијата за плаќање да се приложи копија од збирната фактура/сметка.

10.1.2. Не е воспоставена обврска за водење на евиденција за присуство/отсуство од работа во подрачните единици и нејзино доставување во сметководството при пресметка на платите, со што ревизијата не се увери во објективноста на исплатените плати. Отсуството на контролни постапки и евиденција за присуство и редовност на вработените може да предизвика до ненаменско користење на средствата.

Препорака

Овластените лица во подрачните единици да воспостават дневна евиденција за редовност и на крајот на секој месец (вклучувајќи и во Скопје) да доставуваат збирен извештај за редовност до Одделението за сметководство, поткрепено со соодветни документи (боледувања).

Заради остварување на оваа препорака, државниот правобранител на Република Македонија во текот на ревизијата упати писмо до државните правобранители во подрачните единици со кое ги задолжува да воспостават евиденција и секој месец до Државното правобранителство на Република Македонија да доставуваат извештај за редовноста на вработените, односно за отсуството од работа.

10.1.3. Постои несовпаѓање помеѓу искажаниот работен стаж на дел од вработените и пресметаниот минат труд, што е спротивно на Законот за работни односи. Ова се објаснува со фактот дека при преносот на податоците во електронската евиденција, податоците се преземени од последниот рачен платен список, а не од документите на секој вработен за години на стаж. Неправилно пресметаниот минат труд предизвикува нереална исплата на буџетските средства.

Препорака

Во сметководствената евиденција за пресметка на плати, Државното правобранителство да воспостави евиденција за точен износ на минат труд за секој вработен, што ќе се потврди со изворните документи за висина на работниот стаж (работна книшка).

10.2. Неправилна примена на сметководствени политики и начела

10.2.1. Не се водат деловни книги согласно Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за сметководство за буџетите и буџетските корисници (дневник, задолжителни помошни книги на влезни фактури, за набавки на материјали, книга на капиталниот имот, аналитичка евиденција). Наведеното има влијание на благовремено, сеопфатно, точно и ажурно водење на сметководствената евиденција.

10.2.2. Со ревизијата е констатирана неусогласеност помеѓу главната книга и финансиските извештаи, додека заклучниот лист кој се изготвува рачно, не ги опфаќа сите позиции наведени во главната книга и финансиските извештаи и сите трансакции, не се усогласени почетните состојби, промените во текот на годината и состојбата на 31.12.2006 година. Наведената состојба е спротивно на одредбите од Законот за сметководство за буџети и буџетски корисници и истата има влијание врз реалноста и објективноста во искажување на финансиските извештаи.

10.2.3. Нема овластеното лице кое врши контрола на сметководствената и формалната вистинитост и точност на секој одделен вид сметководствен документ и го потврдува тоа со свој потпис, односно Државното правобранителство на Република Македонија нема обезбедено систем на редовна внатрешна сметководствена контрола, што ќе обезбеди проверка дали финансиските промени, односно трансакции се извршени во согласност со законските прописи, дали постои соодветна документација и дали финансиските извештаи обезбедуваат целосни, вистинити и веродостојни информации за резултатите на финансиските промени и за финансиските трансакции, согласно член 17 од Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници.

Отсуството на системот за внатрешна сметководствена контрола доведува до нецелосно, неистинито и неверодостојно искажување на финансиските трансакции во сметководствената евиденција.

Препорака

- ✓ Одделението за сметководство да воведо деловни книги, согласно одредбите од Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за сметководство на буџетите и буџетските корисници;

- ✓ Одделението за сметководство да воспостави функционална и сметководствена поврзаност помеѓу деловните книги и финансиските извештаи;
- ✓ Да се изготват пишани процедури со кои ќе се дефинира постапката за набавка на стоки и услуги од моментот на утврдување на потребата од набавка, до моментот на плаќање, со определување на одговорни лица во секоја фаза од трансакцијата и документацијата што треба да се приложи како потврда за настанатата финансиска промена.

Во текот на ревизијата заради воспоставување на систем на редовна внатрешна сметководствена контрола и обезбедување на проверка дали финансиските трансакции се извршени во согласност со законските прописи поткрепено со соодветна документација, државниот правобранител на Република Македонија упати писмо до државните правобранители во подрачните единици со кое ги задолжува да ја потврдат веродостојноста на документите (фактури, сметки, патни налози) со што се потврдува извршување на набавка или услуга на подрачјето на соодветното правобранителство.

10.3. Неправилности во искажувањето на позициите во Билансот на состојба

10.3.1. Позицијата Материјални средства во Билансот на состојба на ден 31.12.2006 година е искажана во износ од 2.002 илјади денари. Ревизорите не беа во можност да се уверат во вистинитоста и објективноста на искажаната состојбата на опремата, ниту пак да ја квантифицираат нејзината реалната вредност поради фактот што неточното евидентирање е утврдено и во претходните години, без притоа да се преземат мерки за надминување на утврдените неправилности, при што:

- ✓ не е извршен попис согласно Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за сметководство за буџетите и буџетските корисници. Физичкиот попис на опремата е нецелосен, односно не е извршен попис во подрачните единици на Државното правобранителство;
- ✓ не е извршено усогласување на сметководствената со фактичката состојба;
- ✓ во сметководствената документација на Државното правобранителство на Република Македонија, нема точна аналитичка евиденција за опремата и акумулираната амортизација на материјалните средства, така што не е можно да се потврди почетната состојба, промените во тековната година, како и крајната состојба на 31.12.2006 година. Преотстапени се средства на трајно користење на Јавното обвинителство на Република Македонија коишто воопшто ги нема во евиденцијата на Државното правобранителство;
- ✓ во сметководствена евиденција не се води книга на материјални средства;
- ✓ опремата што се користи делумно е обележана со инвентарни броеви;
- ✓ единствен документ за постоечката опрема е листа на опрема којашто е неточна и нецелосна. Недостасува опрема која постоела во листите од претходните години, некои средствата се двојно запишани, имаат погрешно заведени набавни вредности;
- ✓ појдовна основа при пресметување на амортизацијата за тековната година не е набавната вредност на опремата туку сегашната вредност;
- ✓ новонабавената опрема во 2006 година во вкупен износ од 34 илјади денари, не е евидентирана како опрема и државен јавен капитал, туку само е искажана на сметките за трошоци и за добавувачи;
- ✓ амортизацијата на новонабавената опрема во 2005 година е пресметана за цела година, а не од првиот ден во наредниот месец откако настанале, односно откако се утврдени;
- ✓ сметководствено не се евидентирани слики и книги, едно возило и друга опрема кои се сопственост на Државното правобранителство на Република Македонија.

- ✓ евидентирана е опрема која што не е во сопственост на Државното правобранителство на Република Македонија;
- ✓ набавната вредност на опремата во финансискиот извештај во 2006 година е искажана во помал износ за 1,061 илјади денари во однос на крајот на 2005 година иако во текот на годината нема никакви физички промени (продажба, претостапување, расход) што би условиле промени во сметководствената вредност.

Наведените констатации се спротивни на одредбите од Законот и Правилникот за сметководството за буџетите и буџетските корисници.

Нецелосната и неажурната евиденција на опремата се должи на недоволна обученост на лицето во сметководството кое што години по ред ја води оваа евиденција, врши пресметка на амортизацијата и ја утврдува состојбата на овие средства.

Резултат на констатираната состојба е нереално и необјективно евидентирање на постојаните средства.

Препорака:

- ✓ Државниот правобранител на Република Македонија да обезбеди воспоставување целосна и точна сметководствена евиденција на материјалните средства, базирана на реално извршен и усогласен физички попис со сметководствената вредност;
- ✓ да се воведат аналитичка евиденција за средствата и да се врши усогласување со фактичката состојба најмалку еднаш годишно согласно законските прописи;
- ✓ амортизацијата на материјалните средства во однос на основицата за отпис и периодот за кој што се пресметува да се врши во согласност со одредбите на Правилникот за сметководство за буџетите и буџетските корисници;
- ✓ сите средства што ги користи Државното правобранителство на Република Македонија да се обележат со инвентарни броеви;
- ✓ опремата што не е воведена во сметководствената евиденција да се вреднува и воведат во евиденцијата водејќи при тоа сметка за степенот на нејзината истрошеност, а средствата што не се сопственост на Државното правобранителство да се вратат на нивните сопственици;
- ✓ да се овозможи обука на вработените во сметководството заради утврдување на реална состојба и квалитетно евидентирање на опремата, воведување на целосна евиденција и пресметка на амортизација.

10.3.2. На крајот на 2006 година Државното правобранителство на Република Македонија нема искажано обврски спрема добавувачи во земјата во сметководствената евиденција, а со тоа и во Билансот на состојбата. Со увид во документацијата е констатирано дека фактурите пристигнати во првите два месеци од 2007 година коишто произлегуваат и се однесуваат на 2006 година не се сметководствено евидентирани и не се искажани во Билансот на состојба како ненамирени обврски за 2006 година. Нивниот износ на крајот на 2006 година достигнува околу 528 илјади денари, односно за толку се искажани помалку краткорочни обврски и помалку активни временски разграничувања во завршната сметка за 2006 година.

Наведеното е спротивно на одредбите од Законот за сметководство за буџетите и буџетските корисници и истото доведува до нереално и необјективно искажување на обврските.

Препорака:

Сите фактури сметководствено да се евидентираат во моментот на нивното примање во Државното правобранителство на Република Македонија, односно по верификацијата на веродостојноста и точноста на секоја фактура поединечно.

10.3.3. Краткорочните обврски за плати и други обврски спрема вработените на

31.12.2006 година во Билансот на состојба се повеќе искажани во износ од 229 илјади денари за надоместокот за храна и превоз за јануари 2007 година, што е пресметан заедно со платата за месец декември 2006 година.

Наведеното е спротивно на одредбите од Законот за сметководство за буџетите и буџетските корисници и истото доведува до нереално и необјективно искажување на обврските.

Препорака:

При сметководственото евидентирање на пресметаните плати за декември тековната година, кои се пренесуваат како обврска во следната година, да не се вклучуваат надоместоците за храна и превоз за јануари следната година.

10.4. Наменско и законско користење на средства

Со ревизија на јавните набавки спроведени во текот на 2006 година е утврдено следното:

10.4.1. Набавката на канцелариски материјал е извршена со постапка за јавна набавка од мала вредност (за 181 илјади денари), иако според вредноста на вкупно набавениот канцелариски материјал во текот на 2006 година требало да се спроведе отворен повик (381 илјади денари);

10.4.2. Не се спроведени постапки за јавни набавки од мала вредност во вкупен износ од 152 илјади денари за сервисирање на службено моторно возило, набавка на програмски пакет B-Office, на теписон и на дигитален апарат за вода.

Непочитување на одредбите од Законот за јавни набавки може да доведе до ерозија на буџетските средства и до фаворизирање на одделни добавувачи.

Препорака:

За набавките од мала вредност да се спроведуваат постапки согласно законската регулатива и интерниот акт на Државното правобранителство.

11. Според наше мислење поради изнесеното во точките 10.1, 10.2, 10. и 10.4 финансиските извештаи не ја прикажуваат вистинито и објективно финансиската состојба на Државното правобранителство на Република Македонија на ден 31 Декември 2006 година, додека резултатот од финансиските активности за годината која завршува со тој датум освен за изнесеното во точките 10.1. до 10.4 (без точка 10.3), е во согласност со важечката законска регулатива.

12. Според наше мислење освен за изнесеното во точките 10.1. до 10.4, кај Државното правобранителство на Република Македонија остварено е законско и наменско користење на средствата во финансиските трансакции кои претставуваат државни расходи за 2006 година.

13. Во однос на препораките на овластениот државен ревизор дадени во Конечниот извештај за извршената ревизија на финансиските извештаи на Државното правобранителство на Република Македонија за 2004 година е утврдено дека не се спроведени дадените препораки.

Скопје, 06/11//2007 година

Овластен државен ревизор

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2006 година

Опис на позицијата	Образложение	во 000 денари	
		2006	2005
Приходи			
Трансфери и донации	3.1.1	42,181	36,181
Вкупно приходи		42,181	36,181
Расходи			
Тековни расходи			
Плати, наемнини и надоместоци	3.2.1.1.	38,940	32,224
Резерви и недефинирани расходи		0	13
Стоки и услуги	3.2.1.2.	3,241	3,175
Вкупно тековни расходи		42,181	35,412
Капитални расходи			
Капитални расходи		0	769
Вкупно капитални расходи		0	769
Вкупно расходи		42,181	36,181

ДРЖАВЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Опис на позицијата	Образложение	во 000 денари	
		2006	2005
Актива			
Тековни средства			
Активни временски разграничувања	4.1.1.1	3,798	3,113
Вкупно тековни средства		3,798	3,113
Постојани средства			
Материјални средства	4.1.2.1	2,002	2,901
Вкупно постојани средства		2,002	2,901
Вкупна актива		5,800	6,014
Пасива			
Тековни обврски			
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените	4.2.1.1	3,798	3,113
Вкупно тековни обврски		3,798	3,113
Извори на средства			
Државен - јавен капитал	4.2.2.1	2,002	2,901
Вкупно извори на деловни средства		2,002	2,901
Вкупна пасива		5,800	6,014

ПРЕГЛЕД
НА ПРОМЕНИ НА ИЗВОРИ НА КАПИТАЛНИТЕ СРЕДСТВА ВО 2006 ГОДИНА

	во 000 денари
О П И С	Државен јавен капитал
Состојба 01.01.2006 година	2,901
Намалување по основ на:	(899)
Амортизација	(899)
Состојба 31.12.2006 година	2,002